

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЪРГОВИЯТА И
УСЛУГИТЕ“

Приета от ФС (протокол № 11 / 25.04.2024 г.):

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол № 11 / 08.04.2024 г.):

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ТЪРГОВСКИ БИЗНЕС“

ЗА СПЕЦ: ВСИЧКИ СПЕЦИАЛНОСТИ от ПН Икономика, АУ, Туризм; ОКС
„бакалавър“ – дистанционно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 3

СЕМЕСТЪР: 5

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 12 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАБОТЕН ЕЗИК: български

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	12
В т.ч.:	
• ЛЕКЦИИ	6
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	6
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	168

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р В. Димитрова)
2.
(проф. д-р В. Димитрова)
3.
(доц. д-р М. Стоянов)
4.
(гл. ас. д-р Д. Гроздева)
5.
(гл. ас. д-р А. Шиваров)

Ръководител катедра:

„Икономика и управление на търговията и услугите“ (доц. д-р М. Стоянов)

I. АНОТАЦИЯ

Учебната дисциплина „Търговски бизнес“ е **интердисциплинарен проект**, съвместно разработена от катедрите „Икономика и управление на търговията и услугите“ и „Международни икономически отношения“. Тя е включена като избираема дисциплина в блок университетски специални дисциплини на професионални направления 3.7 „Администрация и управление“, 3.8 „Икономика“ и 3.9 „Туризм“. Нейната необходимост, значимост и актуалност се обуславя от пазарната свързаност на бизнес единиците, която се осъществява чрез търговската дейност, тя е функция на входа и на изхода на всяка фирма, а чрез външнотърговския обмен е израз и на обвързаността на отделните икономики. Едновременно с това търговският бизнес е източник на значителна добавена стойност в националното и глобалното стопанство и има значителна роля посредством допълнителните ефекти по веригата на доставките и свързаните икономически сектори.

Задълбочаването на специализацията на отделните бизнес дейности и навлизането на новите информационни технологии разширява полето на търговския бизнес и увеличава броя на извършваните трансакции, включително посредством дейности на международно ниво. Широкопрофилният икономически характер на предоставяните теоретични концепции и практически знания в учебната дисциплина са пречупени през фокуса на търговската дейност, която е присъща за всеки стопански агент и посредством своето изпълнение свързва бизнеса както с факторните пазари, така и с успешната реализация на създаваните в бизнеса продукти.

Дисциплината цели да формира и задълбочи познанията и компетенциите на студентите за същността и характерните особености на размяната и търговията, класификацията на търговията, особеностите на търговията на дребно и едро, съвременните измерения на борсовата и електронната търговия и др. Разглеждат се управлението на покупките и продажбите, технологията на търговската сделка, особеностите на международната сделка за покупко-продажба, тарифните и нетарифни регулатори на международната търговия. Представят се особеностите на митническия процес, мястото и ролята на регионалните пазари в глобалната икономика. Отделено е специално внимание на защитата на потребителите и възможностите за стартиране и изпълнение на дейности посредством собствен търговски бизнес. **Настоящия учебен курс е разгърнат върху интердисциплинарното представяне на теоретичните достижения на разнообразни научни направления и постиженията на съвременната бизнес практика на търговията.**

С изучаването на тази дисциплина студентите от професионалните направления, в които е включена могат да открият интегративната роля на търговията за икономическия процес, изграждане на комплексно разбиране и критично мислене към процесите в локалната, националната и световната икономика.

Предвидените форми за текущ контрол по „Търговски бизнес“ (практическо задание, литературен обзор, бизнес казус и тестове) ще позволят на студентите да разширят своите компетентности и подобрят своите **гражданска и предприемаческа компетентности.**

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ
------------------	------------------------------------

1.	РАЗМЯНА И ТЪРГОВИЯ
1.1.	Същност и исторически предпоставки за възникване и развитие на размяната и търговията
1.2.	Видове търговска дейност
1.3.	Теории за търговията
2.	СЪВМЕРЕННИ ТЕНДЕНЦИИ В ТЪРГОВСКИЯ БИЗНЕС
2.1.	Концепции за развитие на търговските структури
2.2.	Класификация на ТД и съвременни формати
3.	ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО, ТЪРГОВСКО ПОСРЕДНИЧЕСТВО И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО
3.1.	Същност и функции на търговското посредничество
3.2.	Същност и видове търговско представителство
3.3.	Характеристика и видове търговия на едро
4.	ОРГАНИЗИРАНИ ПАЗАРИ И БОРСОВА ТЪРГОВИЯ
4.1.	Същност и видове организирани пазари
4.2.	Борси и борсова търговия
4.3.	Борсови сделки и стратегии
5.	ЕЛЕКТРОННА И МУЛТИКАНАЛНА ТЪРГОВИЯ
5.1.	Мрежови технологии в бизнеса
5.2.	Предимства и недостатъци на електронната търговия
5.3.	Електронни разплащания
5.4.	Форми и особености на извънмагазинна търговия
6.	УПРАВЛЕНИЕ НА ПОКУПКИТЕ И ПРОДАЖБИТЕ В ТЪРГОВСКИЯ БИЗНЕС
6.1.	Процес на купуване
6.2.	Проучване и избор на доставчици
6.3.	Видове продажби
6.4.	Етапи и техники в процеса на персонална продажба
7.	ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ
7.1.	Нормативна регулация и административна организация
7.2.	Нелоялни търговски практики. Колективни искове
7.3.	Организации за защита на потребителите
8.	ТЪРГОВСКИ СДЕЛКИ
8.1.	Същност и видове търговски сделки
8.2.	Подготовка на търговската сделка. Търговски преговори. Документи: оферта, запитване, поръчка
8.3.	Сключване и изпълнение на търговска сделка
9.	ВЪНШНОТЪРГОВСКА СДЕЛКА
9.1.	Видове външнотърговски операции
9.2.	Правни източници, регулиращи международните търговски сделки
9.3.	Условия на външнотърговския договор
10.	ФИНАНСИРАНЕ НА ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ
10.1.	Валути, валутни курсове и международни договорености
10.2.	Форми и средства на плащане във външната търговия
10.3.	Специфични операции по финансиране на сделките: факторинг, форфетиране, лизинг
11.	ТЕОРИИ ЗА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ
11.1.	Традиционни теории за международната търговия
11.2.	Алтернативни модели за международна търговия
11.3.	Ефекти от международната търговия
12.	ТАРИФНИ И НЕТАРИФНИ РЕГУЛАТОРИ НА МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ

12.1.	Мита – същност и видове
12.2.	Митническа тарифа на Европейския съюз
12.3	Нетарифни ограничения пред международната търговия
13.	МИТНИЧЕСКИ ПРОЦЕС
13.1.	Функции и задачи на митниците
13.2.	Митнически процедури
13.3.	Митнически режими
13.4	Основни митнически документи
14.	РЕГИОНАЛНИ ПАЗАРИ
14.1.	Модел за регионална икономическа интеграция
14.2.	Основни регионални блокове
14.3.	Последици за бизнеса от регионализацията

III. МЕТОДИ НА ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБУЧЕНИЕ¹

Профилиращата подготовка на студентите бакалаври по дисциплината „Търговски бизнес“ в дистанционната форма на обучение е свързана с използването и осъществяването на подготовка посредством следното образователно съдържание и форми на учебни дейности:

- *учебни ресурси:*
 - *Електронни учебни материали;*
 - *Мултимедийни презентации по тематичното съдържание на дисциплината включващо теоретично представяне на темите и подтемите (основни понятия, постановки, дефиниции, модели, алгоритми, класификации и др.);*
 - *Хипервръзки към ресурси от други сайтове (научни статии, статистически данни и др.);*
 - *Мултимедийни видео уроци и документални видео клипове с практико приложно учебно съдържание.*
- *учебни дейности:*
 - *Провеждане на учебни занятия в присъствените периоди;*
 - *Разписание за консултации: присъствени и в електронна среда (по електронна поща и във виртуална стая) със студентите;*
 - *Форум за несинхронна комуникация по темите и подтемите на дисциплината.*

IV. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА²	Брой	ИАЗ ч.
------------------	--	-------------	---------------

¹ Методите за подготовка и провеждане на обучение се представят в съответствие с утвърдената Инструкция за разработване на учебна програма за дисциплина в дистанционна форма на обучение на Икономически университет – Варна.

² При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Задание (самостоятелно и/или групово изследване на практически проблеми в търговията)	1	28
1.2.	Презентация на задание	1	20
1.3.	Тест (с отворени, затворени и/или смесени въпроси)	2	40
1.4.	Бизнес казус	1	20
Общо за семестриалното оценяване:		5	108
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит (тест с отворени, затворени и/или смесени въпроси)	1	60
Общо за сесийното оценяване:		1	60
Общо за всички форми на контрол:		6	168

V. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Електронни учебни материали по дисциплината „Търговски бизнес“, качени в платформата за електронно и дистанционно обучение на ИУ – Варна.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Владимирова Й. и др. (2010). Търговия. София: УИ „Стопанство“.
2. Маринов Г. и др. (2013). Международен икономикс. Варна: УИ „Наука и икономика“.
3. Гроздева, Д. Христова, Ю. (2023). Основи на търговския бизнес. Варна: УИ „Наука и икономика“.
4. Данчев, Д. (2021). Новата „реалност“ в търговския бизнес. Свищов: Акад. изд. „Ценов“, с. 32-41.
5. Димитрова, В. и др. (2021). Влияние на дигитализацията на търговията върху икономическото развитие на България и регионите. Варна: „Наука и икономика“.
6. Димитрова, В. (2013). Конкурентоспособност на търговията като икономически сектор. // „Регионални и глобални измерения на търговията“, Варна: УИ „Наука и икономика“, с. 139-148.
7. Зафирова, Ц., Шиваров, А., Бъчварова, М., Маринов, Г., Серафимова, Д., Митев, Б. (2016). Международен мениджмънт. Варна: УИ „Наука и икономика“.
8. Каракашева, Л. и др. (2005, 2011). Маркетинг: Ч. 1 - 2. София: „Призма“.
9. Каракашева, Л. (2007). Международен бизнес. София: „Призма“.
10. Костова, С. и др. (2010). Търговия на дребно. София: УИ „Стопанство“.
11. Дашков, Л. и др. (2012). Коммерция и технология на търговията. Москва: „Дашков и К“, 2012.
12. Маринов, Г. и др. (2013). Психосемантичен поглед върху нагласите към потребление на вносни стоки у нас. Варна: „Онгъл“.
13. Маринов, Г. и др. (2012). Международни финанси. Варна: УИ „Наука и икономика“.
14. Маринов, Г. и др. (2014). Европейска икономическа интеграция. Варна: „Онгъл“.
15. Стоименов, М. и др. (2013). Финанси на международната търговия. София: ИК - УНСС.

16. Стоянов, М. (2015). Глобални и регионални измерения на търговията. Варна: „Наука и икономика“.
17. Сълова, Н. (2011). Търговски мениджмънт. Варна: УИ „Наука и икономика“.
18. Сълова, Н. и др. (2014). Развитие на търговията в България – състояние, проблеми и предизвикателства. Варна: УИ „Наука и икономика“.
19. Тонева, М. и др. (2014). Валутен и митнически контрол, „3Мекс“.
20. Закон за задълженията и договорите. Обн. ДВ. бр. 275 от 22 Ноември 1950 г., и последващи изменения и допълнения.
21. Закон за защита на потребителите. Обн., ДВ, бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., и последващи изменения и допълнения.
22. Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки. Обн. ДВ. бр.23 от 19 Март 2021г.
23. Търговски закон. Обн. ДВ. бр.48 от 18.06.1991 г., в сила от 1.07.1991 г., и последващи изменения и допълнения.
24. Хилл, Ч. (2013). Международният бизнес, ПИТЕР.
25. Gallucci, T., Lagioia, G., Dimitrova, V., Marinov, S., Amicarelli, V., Vassileva, B., Pashova, S., Boshnakov, P., Palamarova, P., Ivanov, Y. (2019). Theory and Practice of Circular Economy. Sofia: Direct Services.
26. Hill, C. W. L. (2012). International Business, McGRAW-HILL.

Март 2024 г.
ВД/ВД/МС/ДГ/АШ